

DEA

EDWARD FOLLIS & DOUGLAS CENTURY

DEA

Mijn leven als undercoveragent

Vertaald door Peter Diderich
en Bep Fontijn

Ambo|Anthos
Amsterdam

De gebeurtenissen die in dit non-fictieboek beschreven worden zijn allemaal waargebeurd en de personen die erin genoemd worden zijn echt bestaande personen. De gesprekken zijn weergegeven zoals ik me die herinner en ik heb mijn herinneringen waar mogelijk getoetst aan die van anderen. In sommige situaties zijn de namen van bepaalde federale agenten, geheime informanten en sommige andere personen veranderd met het oog op de gevoelige aard van voortgaande onderzoeken en de nationale veiligheid.

ISBN 978 90 263 2789 6

© 2014 Edward Follis & Douglas Century

© All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This edition published by arrangement with Gotham Books, a member of Penguin Group (USA) LLC, a Penguin Random House Company

© 2014 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos uitgevers,
Amsterdam, Peter Diderich en Bep Fontijn

Oorspronkelijke titel *The Dark Art: My Undercover Life in Global Narco-terrorism*

Oorspronkelijke uitgever Gotham Books

Omslagontwerp Studio Jan de Boer

Omslagillustratie © Luis Gutierrez / Demotix / Corbis / Hollandse Hoogte

Foto Douglas Century © Sigrid Estrada

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Inhoud

I

INLEIDING

Ontvoerd in Kabul 11

- 1 Group Four 21
- 2 Mijn favoriete Feniciër 43
- 3 De cobra 73

II

- 4 Aan deze kant van de dood 87
- 5 De Gouden Driehoek 114
- 6 De Heer van de hemelen 141

III

- 7 Het grote spel 169
- 8 Shiraz 191
- 9 The Passion 209
- 10 Het laatste telefoontje 230

Nawoord 241

Dankbetuiging 247

Lijst van personen 249

Noten 253

Alle situaties en gesprekken zijn zo waarheidsgetrouw mogelijk weergegeven, maar nu ik dertig jaar ouder en wijzer ben geworden – en volgens sommigen nog een paar jaar te gaan heb – besef ik dat sommige gebeurtenissen en avonturen wat wazig op mijn netvlies staan doordat ik in shock was, me te veel aan het uitleven was of meemaakte hoe andere goede mannen mij voor mijn ogen voorgingen naar de Overkant. Op een dag zal ik hen daarheen volgen. Tot die tijd kan ik enkel zeggen: het is één groot avontuur, één feest ter ere van degenen die alles wat ik heb bereikt in mijn leven, en mijn DEA-loopbaan, mogelijk maakten.

Edward Follis

I

Opvallend is ook dat terroristische organisaties steeds meer samenwerken met misdaadkartels als de narcoticahandel, om zo hun activiteiten te financieren. Dergelijke samenwerkingsactiviteiten zullen het terrorisme en de misdaadkartels alleen maar gevaarlijker en effectiever maken.

us Joint Forces Command: 'The Joint Operating Environment',
november 2008

Niemand kan twee heren dienen: hij zal de eerste haten en de tweede liefhebben, of hij zal juist toegewijd zijn aan de ene en de andere verachten. Jullie kunnen niet God dienen én de mammon.

Matteüs 6:24¹

INLEIDING

Ontvoerd in Kabul

AANSTELLING: landsattaché: GS-15

STANDPLAATS: Kabul, Afghanistan

DOELWIT: de narcoterreurorganisatie van Hadji Juma Khan

DATUM: GEHEIM

Ik was verantwoordelijk voor al het bloedvergieten. Als iemand van mijn agenten of informanten ook maar iets zou overkomen tijdens een operatie, zelfs tijdens routinereizen buiten het beveiligde complex van de Amerikaanse ambassade, zou ik daarvoor rekenschap moeten afleggen.

Begin 2006 was ik de landsattaché, een hoger staffid binnen de Amerikaanse Drug Enforcement Administration (DEA) op niveau GS-15, wat in militaire termen gelijkstaat aan de salarisschaal van een kolonel. Maar ik ging gewoon door met wat ik altijd al had gedaan: het straatwerk. Het was ongehoord dat een GS-15 in een Land Cruiser in een oorlogsgebied rondcrosste met een M4-karabijn en een 9mm Glock-pistool, en geheime operaties uitvoerde in de meest vijandelijke en wetteloze regio's van Afghanistan. Mijn leidinggevendenden in het hoofdkwartier van de DEA waren maar al te vaak niet blij als ze de vele telegrammen, e-mails en *sixes* lazen die mijn team hun vanuit Kabul stuurde.²

Het was eerlijk gezegd in mijn ogen de enige manier om mijn werk goed te kunnen doen. Ik ben nooit een traditionele leidinggevende geweest die enkel vanuit een kantoor werkt. Of het nu in Los Angeles, El Paso, Bangkok, Tel Aviv, Caïro of Kabul was, ik werkte altijd op straat.

Daarom begonnen de DEA-collega's in Los Angeles me 'Custer' te noemen, naar de Amerikaanse generaal die bekendstond om zijn nederlaag en dood. Hoe groot het risico ook was, ik was altijd bereid om ergens actief bij betrokken te raken. Ze gaven me een oude ingelijste foto van generaal Custer die genomen was een paar weken voor hij bij Little Bighorn sneuvelde: typische zwartgallige humor binnen het korps. Dat portret hing nu boven mijn bureau.

De ambassade van de Verenigde Staten in Kabul is een enorm complex en de buitenkant wordt bewaakt door een contingent Gurkha's uit Nepal, experts in beveiliging en terrorismebestrijding. Om het complex heen, dat de Verenigde Staten 880 miljoen dollar had gekost, staan dikke, citadelachtige muren. Kabul heeft, in tegenstelling tot Bagdad, geen Groene Zone. Buiten de hoge, betonnen muren was je nóóit je leven zeker. Elke dag weer waren er aanvallen van opstandelingen. Ik woonde in een klein appartementje recht onder de woning van de ambassadeur en meestal hoorde ik 's morgens bij het ontwaken meteen al ontploffingen. Tijdens de ramadan in september 2006 werden we zestig dagen lang onafgebroken met explosieven bestookt.

Telkens als je de ambassade verliet was je het doelwit van een autobom, een *Vehicle Borne Improvised Explosive Device* of VBIED. Ik had een zilvergrijze Land Cruiser met klasse 3-bepantsering, maar ik zou een rechtstreekse aanslag met een autobom niet overleven. Bij elke kruising moest je daarom extra waakzaam zijn. En wreder nog: in de overvolle straten rolden kinderen soms, terwijl ze om de auto heen drongen om te bedelen, een handgranaat onder je auto en dat betekende je einde, zonder dat je nog de kans kreeg voor een laatste schietgebedje.

Het was een zonnige ochtend in juni en de warmte die al in het dal hing waarin Kabul lag, was de voorbode van een hete, benauwde middag. Ik zat aan mijn bureau, recht onder de heerszuchtige blik van Custer, toen ik een telefoontje kreeg van Mike Marsac, die de leiding had van een van onze dagelijkse undercoveroperaties.

Ik had toestemming gegeven voor een geheime operatie waarbij mijn onderzoeksassistent Tariq samen met een Afghaanse informant met de codenaam '007' drie kilo heroïne moest gaan kopen voor

15.000 dollar. De dealers met wie we contact zochten behoorden tot een kleine groep binnen een groter netwerk, maar naar mijn idee zouden we door in deze groep te infiltreren door kunnen dringen in de grootste opium- en heroïneorganisatie ter wereld en toegang kunnen krijgen tot hun leider, de mysterieuze Hadji Juma Khan.

Het had een routineaankoop moeten zijn: ik had in mijn loopbaan al honderden van dergelijke deals afgehandeld. Maar nu hoorde ik Marsac buiten adem, vreselijk geschrokken roepen: ‘Ed, ze zijn verdwenen!’

‘Wie?’

‘Tariq en 007. Ze zijn net gevangengenomen en ontvoerd.’

‘Waar heb je het in vredesnaam over?’

‘Ik weet niet hoe... ze werden gewoon op straat ontvoerd.’

‘Mike, waar zijn onze mensen nu?’

‘Dat weten we niet.’

‘Shit.’ De werkelijkheid drong tot me door als een oplaaiende zandstorm: iemand had zijn mond voorbijgepraat. Onze bewakings-eenheden, onze DEA-agenten en een team van de CNPA – de drugsbestrijdingdienst van Afghanistan – hadden in geparkeerde, onopvallende auto’s aan beide zijden van de straat gezeten. Maar op de een of andere manier had iemand ons tijdens de operatie verraden.

Met geometrische precisie waren twee kleinere auto’s – een oude rode Toyota Corolla en een grijze Honda Civic – met gierende banden aan komen rijden. De Toyota kwam diagonaal stil te staan voor onze onopvallende auto en vervolgens parkeerde de Honda achter tegen onze auto. Er was geen ontsnappen mogelijk. Mike Marsac beschreef hoe vier mannen – alle vier Afghanen – Tariq en 007 uit de auto hadden gesleurd, in hun eigen auto hadden geduwd en zonder problemen weg hadden kunnen rijden. En dit allemaal binnen nog geen anderhalve minuut. Het was zo snel gegaan dat onze bewakers geen tijd hadden om erheen te rennen. Tariq en 007 waren verdwenen. De snelheid van de hele ontvoering wees maar op één ding: degenen die onze mensen hadden meegenomen, waren getrainde geheim agenten.

‘Met wie hebben we hier te maken?’ vroeg Marsac.

‘Het is allemaal te volmaakt volgens het boekje gegaan,’ antwoordde ik. ‘Deze mannen zijn door die klote KGB getraind.’

Ik pleegde meteen een reeks telefoontjes naar de jongens in Langley (het hoofdkantoor van de CIA) en naar de Nationale Veiligheidsdirectie (NDS), de binnenlandse veiligheidsdienst van Afghanistan. Ik sprak in feite met twee koppen van dezelfde draak: hoewel de NDS een zelfstandige afdeling was van de Afghaanse overheid, trokken deze geheim agenten aan de touwtjes van de Afghaanse veiligheidsdienst.

‘Luister goed: ik ben net twee mensen kwijtgeraakt!’ schreeuwde ik in mijn mobieltje.

Een en al ontkenningen. Een van de Afghaanse geheim agenten, een vrouw met het accent van het midwesten van de Verenigde Staten, bleef maar zeggen: ‘Nee, wij hebben vandaag wel wat operaties op het programma staan, maar niets wat met drugsbestrijding te maken heeft.’

Ik had al opgehangen nog voor ze uitgepraat was. Er was maar één verklaring mogelijk: een criminele groep Afghaanse geheim agenten. Agenten van de NDS die door de Russen opgeleid waren aan de universiteiten van Moskou en aan militaire bases, die zich nu bezighielden met wat zakelijke nevenactiviteiten voor hun eigen portemonnee, namelijk het beroven van dealers. Ze moeten mijn mannen en mij in de gaten hebben gehouden en ervan uitgegaan zijn dat onze jongens, Tariq en 007, echte heroïnedealers waren. Het was in feite een compliment dat we met onze geheime dekmantels en technieken overkwamen als een authentieke Afghaanse drugsbende.

Het schurkenteam had een gedurfde beroving voorbereid: Tariq en 007 kidnappen, de drugs stelen, het aankoopgeld stelen en de drie kilo heroïne vervolgens met pure winst verkopen. Een paar dode heroïnedealers in de Afghaanse woestijn: niemand zou zich toch ooit afvragen wat daar gebeurd was.

Geen hulp van de geheime dienst. We moesten hen zelf op zien te sporen. Ik vroeg speciaal agent Brad Tierney, mijn rechterhand in Kabul, mee te komen. Brad was voor hij bij de DEA in dienst kwam commissaris van politie geweest in Tulsa. Hij was een lange man van drieënvijftig met dik bruin haar, een politieman in hart en nieren. Iemand aan wie je je leven zou toevertrouwen.

En dat had ik de afgelopen jaren ook echt gedaan. Brad was samen

met mij in Bangkok gestationeerd geweest tijdens de drieënhalf jaar waarin ik in de Shan United Army, de grootste drugsbende ter wereld, probeerde te infiltreren. Het was eigenlijk grappig dat ik met zoveel van de agenten die in Afghanistan gestationeerd waren al had samengewerkt in Thailand of in El Paso toen ik daar de Mexicaanse kartels aanpakte.³ Het was alsof alle verspreid staande paarden en lopers en torens nu bij elkaar gehaald waren voor een laatste schaakspel...

Vanuit de deurpost van mijn kantoor wenkte ik Brad met mijn hoofd. 'Zoek je rotzooi bij elkaar.'

Tierney knikte. We hadden allebei een halter met een Glock-17 en we controleerden of we patronen in onze M4-karabijnen hadden, de verkleinde versie van het standaard Amerikaanse M16-geweer dat het meest geschikt was voor operaties in stedelijk gebied. En natuurlijk had ik ook mijn bowiemes in zijn holster op mijn rug. We hingen onze M4 over onze schouders en renden naar buiten, naar mijn Land Cruiser.

Voor we de straat op reden, belde ik generaal Mohammad Daud Daud nog, de onderminister van Binnenlandse Zaken voor drugsbestrijding. Mohammad was het afgelopen halfjaar een goede vriend van me geworden. We waren samen neergeknield en hadden samen gebeden – een toegewijde moslim en christen – in een moskee in Kabul toen enkele van de ergste terreuraanvallen tijdens de ramadan plaatsvonden. Mohammad was een Tadzjiek, een gerespecteerd moedjahedien die heldhaftig tegen de Russische bezetters had gestreden. Hij was ook de stafchef geweest van generaal Ahmad Shah Massoud, de legendarische Leeuw van Pansjir en de vader van de Afghaanse democratie, die aan de vooravond van 11 september 2001 door Al Qaida was vermoord.

Daud Daud was nu een driesterrengeneraal met een indrukwekkende reputatie en hij was een van de weinige hooggeplaatsten in Afghanistan die volkomen integer was.

'Generaal,' zei ik, 'twee van mijn mannen zijn verdwenen, ontvoerd.'

'Wie zijn het, Ed?' vroeg hij.

Ik vertelde het hem. 'Maar niemand wil er iets over zeggen. De NDS houdt bij hoog en bij laag vol dat zij het niet gedaan hebben.'

Met behulp van ieder twee mobieltjes organiseerden generaal Daud en ik een vangnet. Als mijn mannen door echte drugshandelaren ontvoerd waren, zouden die hen als gijzelaars buiten Kabul hebben gebracht en om losgeld hebben gevraagd. Het net bestond uit mijn DEA-medewerkers, generaal Dauds CNPA-functionarissen, leden van de Nationale Blokkade-eenheid en geüniformeerde Afghaanse politieagenten. Meer dan driehonderd paar ogen richtten hun aandacht op alle aanknopingspunten en ontsnappingsroutes vanuit Kabul.

Een van de gevaren van drugsbestrijding in een oorlogsgebied is dat er geen enkele garantie is dat je niet door je eigen mensen onder vuur wordt genomen. Er vinden tussen de DEA, de CIA en de verschillende Afghaanse politie- en veiligheidsdiensten geen onderlinge controles plaats om te voorkomen dat een geheim agent onverhoeds bij een geheime operatie van een andere dienst betrokken raakt en daarbij neergeschoten wordt.

Mohammad kwam met zijn troef: hij belde het kantoor van de NDS, de Nationale Veiligheidsdirectie, en sprak met generaal Ahmad Nawabi, de tweede man van de NDS in Kabul. Brad en ik reden vliegensvlug naar het hoofdkwartier van de NDS. Het was alsof we in een droomwereld belandden: we bevonden ons niet langer in Afghanistan. Achter de poort troffen we weelderig groen aan, een kleine tuin, een goed bijgehouden voetbalveld. Het was een groene oase te midden van de wetteloze drukte van het centrum van Kabul.

Het NDS-hoofdkwartier was gehuisvest in een betonnen gebouw uit begin jaren tachtig van de vorige eeuw, waar vroeger de ondervragingen van de KGB plaatsvonden. Ik rende drie trappen op naar boven en zag gruwelijke sporen die herinnerden aan het recentere gebruik van het gebouw onder de taliban. Op een van de trappen hadden een paar plavuizen een rode gloed, daar waar het bloed gezeten had van de 'overtreders' die door Mullah Omars handlangers gegeseld waren voor hun godslastering, overspel of andere overtredingen van de sharia.

Afghaanse bewakers brachten ons met de geweren in de aanslag rechtstreeks naar generaal Nawabi. Hij zat ontspannen rokend en

met gefronste wenkbrauwen op ons te wachten in zijn leren bureau-stoel. Hij droeg een antracietkleurig kostuum met een grijsblauw gestreepte stropdas en had een keurig verzorgde grijze baard. We verspilden geen tijd aan een uitgebreid begroetingsritueel.

‘Luister goed,’ zei ik. ‘U moet me niet vertellen dat dit een toevallige roofoverval was. De ontvoering is met een geometrische precisie uitgevoerd en ik weet zeker dat het uw mensen waren.’

Nawabi trok een gezicht en liet ons zonder ook maar iets te zeggen alleen achter in zijn kantoor. Ik kon niet horen wat hij zei in de ruimte ernaast, maar hij stond duidelijk met iemand te bellen. Toen hij terugkwam gaf hij, voor het eerst, een duidelijk antwoord. ‘Zo te horen hebben we jullie mensen gevonden.’

‘O ja? En waar zijn ze dan?’

Nawabi schraapte zijn keel en gooide er een adres uit. Mijn mannen werden vastgehouden in een gebouw aan de oostelijke rand van Kabul.

Brad Tierney en ik vlogen naar buiten. De zon stond inmiddels al hoog aan de hemel. De straten van Kabul zouden vol voetgangers, straatverkopers en moskeegangers zijn. Ik concludeerde dat we meer kans zouden maken als we undercover gingen. Dat was niet volgens de regels, maar in Afghanistan ging er maar heel weinig volgens het boekje. Ik pakte de weekendtas die ik op een onopvallend plekje in de Land Cruiser bewaarde.

‘Kom op,’ zei ik. We deden snel onze undercoverkleding aan: de witte katoenen broek, de *salwar kameez*, zwarte sjaals om ons hoofd en een Massoud-baret, het beige Afghaanse hoofddeksel dat de Leeuw van Pansjir zelf altijd droeg.

Ik gaf plankgas en reed zo hard mogelijk zigzaggend door de straten met de zware, gepantserde Land Cruiser alsof ik net een adrenalineshot gekregen had. De straten van Kabul waren overvol, als een middeleeuwse markt. Ik had maar één ding voor ogen en lette niet op de klappen tegen de zijspiegels als ik voetgangers raakte en verschillende mensen tegen de grond sloeg. Ook Brad lette maar op één ding. Achter ons hoorden we mensen kwaad naar ons roepen.

Ik wierp een blik opzij naar Brad. ‘Luister, Brad,’ zei ik, ‘wat er ook maar voor nodig is, en ik bedoel echt wát dan ook, we zullen ze hoe dan ook vandaag bevrijden.’

‘Geloof dat maar!’

Terwijl ik door de zijstraten van Kabul racete namen we ons dit plechtig voor, als mannen, niet als agenten. We verwachtten geen vuurgevecht, hoewel alles mogelijk was in Kabul. Ik reed de bochtige snelweg op die naar de oostelijke rand van de stad voerde. Voor me zag ik de hoge, afgestompte bergen in de verte en de talloze Afghaanse vrouwen en jongens – duizenden voeten die de berg afdaalden om hun dagelijkse voorraad water te halen.

We stopten aan de rand van de weg en controleerden nog eens het adres. Het was een oud witgrijs betonnen kantoorgebouw, ook gebouwd door de Russen: onopvallend en vierkant, vol met tientallen jaren oude kogelgaten uit de tijd van de burgeroorlog. Bij en rond de ingang van het gebouw was niets wat op gevaar leek, dus we lieten onze M4-karabijnen in de wagen achter. Brad en ik stapten uit en haalden ieder onze Glock-revolver uit zijn leren holster.

Als bezetenen renden we via een stinkend trappenhuis naar boven en toen we op de vijfde verdieping kwamen hoorde ik bonken en roepen en kreunen, en ik merkte dat mijn hart in mijn keel klopte. We vlogen een openstaande deur binnen en zagen dat Tariq en 007 in elkaar waren geslagen. Ze lagen op een bebloede bank en waren half bij bewustzijn en op sterven na dood.

Onmiddellijk keerden we ons naar de vier ontvoerders toe. Ze waren westers gekleed, niet als hadji's, en droegen lichte poloshirts, kakibroeken en nette schoenen. Ze moeten op het eerste gezicht gedacht hebben dat we talibanstrijders waren, maar we trokken de zwarte sjaals en de baret van ons hoofd en deelden mee dat we DEA-agenten waren.

De leider van de eenheid, een kleine Pasjtoen, sprak keurig Engels, hoewel met een zwaar accent. Zijn folteraar droeg een licht linnen overhemd vol bloedspatten. Hij was gewond aan zijn oog en had een grof katoenen verband over de wond. Hij zag er ook uit als een Pasjtoen, ongeveer 1,85 m lang en ruim 100 kilo zwaar. Uren later kwamen we erachter dat hij een bokser was, een in Rusland getraind zwaargewicht, en dat hij zijn bokstechnieken wel op een heel aparte manier had gebruikt. Hij had Tariq en 007 methodisch in elkaar ge-

slagen: gebroken ribben, blauwe ogen, gebroken neuzen, uitgeslagen tanden.

De ontvoerders staarden ons aan, maar ze hadden geen wapens, dus Brad en ik stopten onze Glock-revolvers weg. Meteen begonnen ze druk door elkaar te vloeken en te schreeuwen.

‘En wie zijn jullie dan wel?’ vroegen wij.

‘We voeren een onderzoek uit naar verdovende middelen,’ antwoordde de leider vervolgens rustig.

Ik keek naar de bank. Tariq was weer bijgekomen, maar hij kon amper rechtop zitten. En het leek alsof onze informant, 007, al dood was.

‘Waar is de heroïne? Waar zijn de drie kilo?’ riep Brad.

‘Die zijn opgeborgen als bewijslast.’

‘Bewijslast? Waar hebben jullie het over?’

‘En waar is het geld?’ vroeg ik.

De reusachtige eenogige bokser haalde enkel zijn schouders op.

‘Ze hadden 15.000 dollar bij zich voor maar drie klotekilo’s!’

Het was er benauwd. De spanning liep hoog op en de sfeer werd explosief: elk moment kon er een schot gelost worden. Ik keek naar Tariq en 007: ze bloedden hevig, hun ogen draaiden weg en ze verloren het bewustzijn...

Het ontbrekende geld en de heroïne konden me totaal niets schelen. Het was onze eerste en enige prioriteit om de jongens mee naar de ambassade te nemen waar ze medische zorg konden krijgen. Brad en ik namen hen in de brandweergreep over onze schouders en we liepen langs de ontvoerders heen en de vijftrappen af.

Ik trapte de voordeur open en we kwamen in het verblindende daglicht. Rond de Land Cruiser stond een hele menigte zich te vergapen: boze Afghaanse mannen, van middelbare leeftijd en jonger. De opeengepakte massa bewoog als een grote menselijke kwal. Nu we onze zwarte sjaals afgedaan hadden, konden ze onze gebruinde Amerikaanse gezichten zien en ze concludeerden dat we oplichters, indringers, ongelovigen waren.

We liepen tussen de luid schreeuwende en scheldende mannen door naar de wagen. Ik voelde hun hete adem in mijn nek. Ze lieten

ons door. We legden de bewusteloze Tariq en 007 allebei op de achterbank van de Land Cruiser en stapten in.

‘Nog twintig minuten en...’ zei Brad toen we eenmaal over de snelweg Kabul in scheurden.

‘Zeker weten,’ antwoordde ik, ‘als die...’

Tierney had gelijk: als we twintig minuten later gekomen waren, waren we te laat geweest. Dan zou de bokser hen al doodgeslagen hebben.